

Megoldás. A vezetők ellenállása elhanyagolható, ezért mindkét szál felülete lényegében ekvipotenciális lesz, és a potenciálkülönbség közöttük U . A vezetők között elektromos és mágneses tér alakul ki, az ezekből származó erőhatásokat akarjuk kiszámítani.

Az egyik vezető szál felületén pozitív, a másikon pedig negatív töltések halmozódnak fel, felületegységenként $+\sigma$ és $-\sigma$. Az általuk keltett elektromos mezőt külön-külön számoljuk egy-egy vezetőre, majd az erők szuperpozícióját képezzük. Ha csak egyetlen töltött szálunk lenne, annak elektromos erőtere nyilván hengerszimmetrikus és a szál tengelyétől r távolságra

$$E(r) = \frac{\sigma d}{2\varepsilon_0} \cdot \frac{1}{r}$$

nagyságú volna. Ezt a Gauss-féle fluxustörvény alapján láthatjuk be, ha azt egy r sugarú, L hosszúságú, a szál koncentrikusan körülvevő hengerre írjuk fel:

$$E \cdot 2\pi r L = \frac{1}{\varepsilon_0} \cdot L d \pi \cdot \sigma.$$

Innen $E(r)$ -t kifejezve valóban a fentebb megadott $1/r$ -es távolságfüggésű térerősség adódik.

Egyetlen szál elektromos erőtere a két vezető között $U/2$ potenciálkülönbséget kell adjon, hiszen a két szál együttes erőtere hozza létre a telep feszültségének megfelelő U -t. A feszültség és a térerősség kapcsolata:

$$\frac{U}{2} = \sum_{r=d/2}^D E(r) \Delta r = \int_{r=d/2}^D E(r) dr = \frac{\sigma d}{2\varepsilon_0} \int_{r=d/2}^D \frac{1}{r} dr.$$

Az integrál értéke (a függvénytáblázatban megtalálható matematikai képletek alapján, vagy pl. a gázok izotermikus tágulásánál végzett munka analóg képletének felhasználásával):

$$\int_a^b \frac{1}{r} dr = \ln \frac{b}{a},$$

ahonnan

$$\frac{U}{2} = \frac{\sigma d}{2\varepsilon_0} \ln \frac{2D}{d},$$

tehát a szálak felületi töltéssűrűsége:

$$\sigma = \frac{\varepsilon_0 U}{d \ln 100}.$$

A szálak között ható elektromos vonzóerő az egyik szál által a másik szál helyén létrehozott (átlagos) elektromos térerősség és a másik szál töltésének szorzata:

$$F_{\text{elektromos}} = E(r = D) \cdot Q = \frac{\sigma d}{2\varepsilon_0} \cdot \frac{1}{D} \cdot \sigma d \pi L = \frac{\varepsilon_0 \pi L U^2}{2D \cdot (\ln 100)^2}.$$

A mágneses erő a vezetőkben folyó, I erősségű áram mágneses teréből származik:

$$F_{\text{mágneses}} = BIL = \frac{\mu_0 I}{2\pi D} IL = \frac{\mu_0 L}{2\pi D} \frac{U^2}{R^2}.$$

(Az utolsó lépésnél kihasználtuk az $I = U/R$ Ohm-törvényt; R a keresett terhelő ellenállás.)

A megadott feltétel szerint $F_{\text{elektromos}} = F_{\text{mágneses}}$, vagyis

$$\frac{\varepsilon_0 \pi L U^2}{2D \cdot (\ln 100)^2} = \frac{\mu_0 L}{2\pi D} \frac{U^2}{R^2},$$

ahonnan

$$R = \sqrt{\frac{\mu_0}{\varepsilon_0}} \cdot \frac{1}{\pi} \cdot \ln 100 = 553 \Omega.$$

Ekkora terhelés esetén lesz egyenlő nagyságú az ellentétes töltések vonzóereje és az ellentétes irányban folyó áramok taszítóereje.

Megjegyzés. Érdekes, hogy R nem függ sem a vezeték hosszától, sem a telep feszültségétől, és még a $D/d \gg 1$ arány is csak logaritmikusan (tehát egy lassan változó függvény argumentumában) fordul elő a képletében. R nagyságrendjét az univerzális $\sqrt{\mu_0/\varepsilon_0} \approx 377 \Omega$ mennyiség határozza meg, amit szokás hullámimpedanciának, vagy más néven a *vákuum impedanciájának* nevezni.